

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3548/2023. (XII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 5.Pf.20.015/2023/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Nádas György ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Debreceni Törvényszék 5.Pf.20.015/2023/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és – a Debreceni Járásbíróság 56.P.21.574/9. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (3)–(4) bekezdései, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az abban eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az az általuk hozott döntések és az indítványozó beadványában előadottak alapján az alábbiak szerint foglалható össze.
- [3] 2018 áprilisában az indítványozó, az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bírósági eljárás felperese végrehajtási eljárás keretében, online árverésen megvásárolta a perbeli ingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadát, lakottan. Az alperes – édesanyja halála miatt – öröklés jogcímén 2021 májusában megszerezte a korábbi $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadán túl az ingatlan további $\frac{2}{4}$ rész tulajdoni hányadát is, ekként a perbeli időszakban az ingatlannak $\frac{1}{4}$ részben az indítványozó, $\frac{3}{4}$ részben pedig az alperes volt a tulajdonosa. Ezt követően az indítványozó 2020-2021 években három alkalommal szólította fel írásban alperest, hogy biztosítsa számára az $\frac{1}{4}$ rész tulajdoni illetőségének a birtokbavételét, használatát, illetve fizessen részére havi többlehasználati díjat. A peres eljárást megelőzően az indítványozó és az alperes több alkalommal ajánlatot tettek egymásnak tulajdoni illetőségeik megvásárlására, de a felek között nem jött létre megállapodás a közös tulajdon megszüntetéséről. Az eredetileg fizetési meghagyással indult, majd perré alakult eljárásban az indítványozó a 2018-2022 közti időszakra nézve többlehasználati díj és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A járásbíróság ítélete indokolásában megállapította, hogy az indítványozó keresete két okból sem megalapozott. Egyrészt a felek által sem vitatottan sem a korábbi, sem a jelenlegi tulajdonostársak között nem jött létre a perbeli ingatlanra vonatkozó használati megállapodás, azaz a közös tulajdon használati rendje nem szabályozott, ennek hiányában pedig többlehasználati díjról sem lehet beszélni, mivel nem állapítható meg az, hogy az alperes, mint tulajdonostárs mihez viszonyítva használ többet az indítványozó rovására. Másrészt az indítványozó lakottan, a bentlakás értékcsökkentő hatásának megfelelő vételárért vette meg tulajdoni hányadát, ekként tudta, hogy a tulajdonjogából következő birtoklási és használati jogát nem fogja tudni gyakorolni, birtokba adást nem követelhet, emiatt a használat ellenértékére sem tarthat igényt. A bíróság a kereset jogalapja hiányában az összecszerűsége irányuló szakértői bizonyítást mellőzte.
- [5] Az indítványozó fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság az elsőfokon eljáró bíróság ítéletét helyben hagyta, mivel megítélése szerint az járásbíróság a bizonyítékokat okszerűen értékelve helyesen állapította meg a vita eldőntése szempontjából lényeges tényeket és az általa hivatkozott jogszabályi rendelkezések megfelelő alkalmazásával következtetett arra, hogy az indítványozó keresete alaptalan és azt is helyesen jelölte meg, hogy milyen okból az. A törvényszék ítélete indokolásában kiemelt hangsúllyal rögzítette, hogy a használati díj a jogalap nélküli birtoklás jogkövetkezménye, a hasznok kiadásának a bírói gyakorlat szerinti módja, míg a többlehasználati díj olyan reparációs eszköz, amely a birtoklásból kizárt tulajdonostárs megsértett jogát vagyoni jogi oldalról helyreállítja. A törvényszék rámutatott arra is az elsőfokú bírósággal egyezően, hogy a tulajdonostársnak elsődlegesen az ingatlan birtoklására és használatára van joga, pénzbeli térítést csak akkor igényelhet, ha a tulajdoni hányadának megfelelő használatra a felek erre irányuló megállapodása vagy a bíróság döntése ellené-

re nincs módja, illetőleg a tulajdonostársa attól jogellenesen elzárja. Ha a tulajdonostársak között a használat kérdésében nem jött létre megállapodás, vagy ezt a kérdést szótöbbséggel sem rendezik, akkor a tulajdonostárs részéről jogi értelemben többlethasználatról nem lehet szó, ebből következően – utalva a Kúria vonatkozó döntéseire is – azt állapította meg a bíróság, hogy „[k]özös tulajdonú ingatlan esetén tehát az egyik tulajdonostárs a másiktól a tulajdoni hányadát meghaladó használatért csak akkor követelhet többlethasználati díjat, ha a használati rend szabályozott”. Ehhez képest a felek által sem vitatott tényként rögzítette a bíróság, hogy „a közös tulajdonú ingatlan használatának bíróság általi szabályozására nem került sor, azt a tulajdonostársak egyike sem kérte”.

- [6] A másodfokú bíróság megerősítette az elsőfokú ítélet indoklásának azt az elemét is, hogy az ügy érdemére is kiható, alapvető jelentősége van annak, hogy az indítványozó lakottan szerezte meg a perbeli ingatlan 1/4 tulajdoni hányadát. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) vonatkozó rendelkezése szerint az árverési vevő főszabályként valóban tehermentes tulajdonjogot szerez a szintén a Vht.-ban felsorolt egyes dologi jogok kivételével, amelyek az árverés ellenére is fennmaradnak. A bíróság ugyanakkor rámutatott ezzel összefüggésben arra is, hogy lehetnek az árverésre bocsátott ingatlanra nézve olyan kötelmi alapú jogosultságok is, amelyek az új tulajdonosra kihatnak. Ennek megítélése kapcsán a bíróság hangsúlyozottan utalt arra a tényre, hogy az árverést a végrehajtó lakottan hirdette meg és az árverési vételárát a bentlakás értékcsökkentő hatásának a figyelembevételével állapította meg, az indítványozó a lakottságot tudomásul vette, abba beleegyezett azzal, hogy az árverésen ennek tudatában licitált és kifizette a lakottság értékcsökkentő hatásának megfelelően meghatározott vételárát. A Debreceni Törvényszék megítélése szerint ebben a körben a járásbíróság helyesen, az alperesi ellenkérelmen nem túlterjeszkedve állapította meg, hogy az indítványozó „a vételi szándékának kialakításakor valóban tudta, hogy az ingatlant a tulajdonjogból fakadó részjogosítványok közül a birtoklás és a használat joga nélkül szerzi meg”, az indítványozó tehát a tulajdonjog részjogosítványait tekintve korlátozott jogot szerzett.
- [7] A másodfokú bíróság az indítványozónak az alperes visszaélészerű joggyakorlására való hivatkozása kapcsán megállapította, hogy a fentiek alapján „nem ütközik az adott helyzetben általában elvárható magatartás követelményébe az, ha az alperes szerződéskötési kötelezettség hiányában, diszkrecionális jogkörben eljárva úgy dönt: a közös tulajdon megszüntetését az általa is elfogadott feltételekkel nem ellenzi, de a birtoklás és használat jogának átengedésére vonatkozó szerződést nem köt.” A bíróság meglátása szerint a perbeli helyzetben az alperesnek „valós és méltányolható érdeke fűződött a felperes által szorgalmazott használati megosztás megtagadásához, valódi érdekkonfliktus esetén pedig a jogát gyakorlótól nem elvárható, hogy az abban ellenérdekelte érdekeit a saját érdeke elé helyezve lemondjon joga gyakorlásáról, azaz akarata ellenére magára nézve hátrányos szerződést kössön”, ekként az alperes nem visszaélt, hanem élt a jogával a bíróság szerint. Miután az indítványozó keresetében előterjesztett pénzkövetelése jogalapjának hiányát kellett megállapítani a lefolytatott eljárás eredményeként, ezért a járásbíróság indokoltan mellőzte az összecszerűség tárgyában lefolytatandó bizonyítást – zárta ítéletének indoklását a másodfokú bíróság.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszával. Véleménye szerint az általa támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XIII. cikkének bíróságok által történt „téves értelmezése”, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) tulajdonjogra és a közös tulajdonra vonatkozó szabályainak „alkotmányellenes értelmezése és alkalmazása”, a Kúria többlethasználati díjra vonatkozó határozatának alkotmányellenessége, és a Vht. vonatkozó rendelkezésének „alkotmányellenes alkalmazása” okozza, és azok – állítása szerint – a panasszal érintett ingatlanon fennálló tulajdoni jogát szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák, illetve annak gyakorlását „szinte teljesen kizárják”.
- [9] Az indítványozó panaszában rámutatott arra is, hogy – bár jogi személynek minősül – őt ilyen státuszában is megilleti az alkotmányos tulajdonvédelem. Ebben a körben sérelmezi az indítványozó azt is, hogy a bíróságok az osztott használat kérdésében csak a lakóházra voltak tekintettel, ami csak elkülönítetten használható, ugyanakkor a bíróságok figyelme nem terjedt ki arra a körülményre, hogy a perrel érintett ingatlan egy több, mint 1000 m² alapterületű földrészleten helyezkedik el, amely nyilvánvaló módon megosztható lett volna, és azt az indítványozó használhatta, illetve hasznosíthatta volna.
- [10] Az Alaptörvénybe ütközőnek vélt tulajdonjog-korlátozás kapcsán az indítványozó az Alaptörvény I. cikk sérelme körében előadja, hogy nézete szerint az alperesnek nem állt fenn olyan alapvető joga az ingatlanra nézve, amelyre tekintettel a panaszos tulajdonjoga korlátozható lett volna, amit szerinte az is alátámaszt, hogy az alperes a közös tulajdon tárgyát képező ingatlan közös értékesítésére, a közös tulajdon ily módon való megszüntetésére nyitottságot mutatott, ezért tulajdonhoz való jogának tartalma anélkül üresedett ki, hogy annak bármilyen kényszerítő oka lett volna. Álláspontja szerint tulajdonhoz való jogát a bíróságoknak az a téves jogértel-

mezése is sérti, hogy a tulajdoni illetőségen nem eszmei hányadot, hanem az ingatlanon fennálló tulajdonjog megosztását, mint „fizikai, tényleges megosztást” értettek, és nem tekintettek el attól a körülménytől, hogy az ingatlan fizikailag nem került megosztásra. A megítélése szerint helyes jogértelmezés esetén az ingatlan bármelyik részének használatára, hasznosítására jogosult lett volna tulajdoni illetősége alapján, de ettől az ítéletek őt elzárták. Kifogásolja az indítványozó azt is, hogy az ítéletek a többlethasználati díjra vonatkozó igénye elutasításával jogos várományától, illetve a többlethasználat miatti kompenzációs igényétől fosztották meg önkényesen, ekként alaptörvény-ellenesen.

- [11] Ezt követően az indítványozó amellel érvel, hogy neki a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme volt, és tulajdonszerzése az ingatlannyilvántartásba bejegyzésre is került, ehhez képest az ügyben eljáró bíróságok – álláspontja szerint – igénye elbírálásakor különbséget tettek az alapján, hogy milyen jogcímen szerezte meg tulajdoni illetőségét. Az indítványozó ezzel összefüggésben részletesen ismerteti és kifejti, hogy véleménye szerint a hatósági árveréssel, lakottan történő ingatlan tulajdonszerzés jelenlegi szabályozása és a bíróságok részéről történő alaptörvény-ellenes értelmezése azért üresíti ki a megszerzendő vagy megszerzett tulajdonjogot, mert „olyan kötelmi jellegű, és a tulajdoni illetőséget megszerző féltől teljesen független, a tulajdonszerzést egyébként időben megelőző, kötelmi jogi jellegű megállapodásból fakadó jogokat ró a frissen, és egyébként elvben tehermentesen jogot szerző fél részére, amelyekre ráhatása nincsen, és a tulajdonjogából fakadó részjogosultságai teljes mértékű kizárását szenvedti így el”. Az indítványozó ezzel összefüggésben hangot ad annak a véleményének is, hogy „a bírósági ítéletek megsemmisítése mellett a Vht. 141. § (3) bekezdésének c) pontja, illetőleg (3) bekezdésének alkotmányossági szempontú felülvizsgálata is indokolt lehetne, mert az végsősoron a végrehajtási árverésen tulajdonjogot szerző személyek, szervezetek tulajdonhoz való jogát, mint alapvető jogot korlátozzák, részjogosultságait kizárják.”
- [12] Az indítványozó a bírói ítéleteknek az Alaptörvény XV. cikkébe való – általa állított – ütközésének indokaként a már fentiek szerint általa kifejtett érvek részbeni megismétlésén túl azt jelöli meg, hogy „az ítéletek a tulajdonjogból fakadó részjogosultságok terjedelmét, azok gyakorlását, illetve esetünkben azok indokolatlan korlátozását azon körülmény mentén határozzák meg, hogy azt mi milyen módon és jogcímen szereztük meg”, és hozzáfűzi, hogy véleménye szerint „ez a különbségtétel önkényes és jogalap nélküli”. Álláspontja szerint „ezen bírói hozzáállás sérti az előbb már több ponton kifejtett tulajdonhoz való jog diszkrimináció-mentességének követelményét”. Az indítványozó nehezményezi továbbá azt is, hogy mindaddig amíg ő az ingatlannal kapcsolatos közterhek arányos részét viselte, addig ezt a részéről történő kötelezettségvállalást és teljesítést a bírói döntések semmilyen formában „nem értékelték és nem is érintették”.
- [13] Az indítványozó a bírói döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikkébe ütközésének alátámasztásaként részben megismétli az által már előadott indokokat, majd megállapítja, hogy mind „az első- és másodfokon eljáró bírói fórum ítélete meghozatala során alaptörvény-ellenesen, illetőleg a magánjogi és végrehajtási jogszályokat egymással való viszonyukban ellentétesen értelmezte, mely egy olyan alkotmányos jogi problémához vezetett, mellyel a tulajdonhoz való alapjogunk sérült.” Végezetül az indítványozó felidéz és ismertet több, a bíróságok jogértelmezésének alkotmányos kereteire vonatkozó korábbi alkotmánybírósági döntést.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [15] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A jogi képviselő meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslattal nem támadható másodfokú ítélet az eljárást lezáró döntésnek minősül, így vele szemben alkotmányjogi panasz benyújtható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége az ügyben az általa támadott ítélettel lezárt eljárás felpereseként fennáll.
- [16] 2.2. A kérelem az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt kritériumoknak és feltételeknek csak részben tesz eleget az alábbiakban kifejtettek szerint.
- [17] A kérelem tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és amely a panaszos indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (véleménye szerint a bírósági döntések alapvető jogai sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) indoklást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény kérelemben hivatkozott rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.

- [18] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további feltételeként írja elő az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja és 27. § (1) bekezdés a) pontja, hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjára, illetve a 27. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. A jelen ügy kapcsán előterjesztett alkotmányjogi panasz ennek a feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó beadványában többek között állította azt is, hogy a bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdéseit is. Az Alaptörvény I. cikke ugyanakkor önmagában nem alapjogot rögzít, hanem a jogalkotó és a jogalkalmazó számára fogalmaz meg alkotmányossági kritériumokat, amelyekre hatásköreik gyakorlása során tekintettel kell lenniük, illetve az Alaptörvényben foglalt alapjogok állított sérelme kapcsán indult alkotmányossági vizsgálat kereteit jelöli ki, így alkotmányjogi panasz az Alaptörvény ezen cikkének sérelmére alapozottan – tekintettel az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltétel fennállásának hiányára – nem terjeszthető elő {3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indoklás [20]}.
- [19] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltételeként az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi a megfelelő indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontok]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság [Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indoklás [212]} Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított – és a panaszos állítása szerint megsértett – jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés, illetve jogszabály miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban felhívott szabályával. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett bírói döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3102/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [24]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [20] Az indítvány a fentiekben ismertetett követelményeknek az Alaptörvény alkotmányjogi panaszban hivatkozott XV. cikk (1) bekezdése és a XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg. Az alkotmányjogi panasz ugyanis a XV. cikk (1) bekezdése állított sérelme kapcsán nem tartalmaz érvelést arra nézve, hogy a bírósági döntések miért és mennyiben sértették meg az Alaptörvény általános jogegyenlőségi szabályát, illetve a bíróságok jogalkalmazó tevékenységük során miként, miben megnyilvánuló módon tulajdonítottak hátrányos megkülönböztetésre okot adó jelentőséget annak, hogy az indítványozó jogi személy, és ennek eredményeként diszkriminációt, illetve valamilyen védett tulajdonság megsértését eredményező döntést hoztak volna.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott arra is, hogy a kifogásolt bírói döntések az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tulajdonhoz való jogának sérelmét is okozták, és erre nézve érvelést is tartalmaz az indítvány. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó tulajdonhoz való joga nem volt tárgya az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bírósági eljárásoknak, azaz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált és védett alapjog állítólagos megsértésének indokolása és a támadott bírói döntés között alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat nem áll fenn, nem mutatható ki. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó peres eljárásban az indítványozó keresetében többlet-használati díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a bíróságok pedig ítéleteikben az indítványozónak ebben – a kompenzációs célú, pénzfizetésre irányuló igényének – kérdésében kellett döntenükhöz, illetve döntöttek. A kereset elutasítását pedig arra a tényre alapították, hogy a tulajdonközösségben lévő felek között nem jött létre a közös tulajdonban lévő ingatlan használatának megosztására nézve megállapodás, illetve ezt a kérdést erre irányuló kereseti kérelem hiányában bírói döntés sem rendezte, így az indítványozó többlet-használati díj megfizetése iránti igényét megalapozatlannak ítélték, hiszen nem állt rendelkezésre az ennek megállapításához szükséges olyan viszonyítási mérték, amihez képest értelmezni, vizsgálni és megállapítani lehetett volna alperes túlhasználatát, illetve ennek „ellenértékét”.
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifogásolta, hogy a Debreceni Törvényszék ítélete, illetve az általa helybenhagyott elsőfokú ítélet meghozatala során az eljáró bíróságok alaptörvény-ellenesen, illetőleg a magánjogi és végrehajtási jogszabályokat egymással való viszonyukban ellentétesen értelmezték, és ezzel megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [24] 3.1. Az Abtv. 29. §-ában az érdemi alkotmánybíróági eljárás lefolytatásának feltételeként megfogalmazott alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy – amint arra az indítványozó utal is beadványában – a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, ezen belül a jogalkalmazói jogértelmezés alkotmányos tartalmát illetően is [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 14/2023. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]]. Jelen ügy – az indítványozó alkotmányjogi panaszában állított sérelmét és érvelését figyelembe véve – az Alkotmánybíróság megítélése szerint a testület által korábbiakban kialakított gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [25] 3.2. A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. A testület rögzítette azt is, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra kerül sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbírói szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetik ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]].
- [26] Az Alkotmánybíróság egy másik, korábbi döntésében megállapította azt is, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” [3381/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]]. A testület ugyanakkor nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal még az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás sem alapozza meg önmagában az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja [20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]].
- [27] A fentiek fényében az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó indítványa lényegében és valójában az ügyben első- és másodfokon eljáró bíróságok bizonyítás-felvételének, bizonyíték-értékelésének, jogértelmezésének és jogalkalmazásának, az ügyben irányadó és alkalmazandó jog kérdésében való döntésének a felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul egy, a számára kedvező döntés meghozatala érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban ettől következetesen elzárkózik erre vonatkozó hatásköre hiányában, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése, az ügyben alkalmazandó jog meghatározása, a történeti és jogi tényállás egybevetése és ennek alapján a döntéshez szükséges, azt megalapozó következtetések levonása, a jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tehát nem tartozik a rendes bíróságok tény- és jogkérdésekben elfoglalt álláspontjának a felülvizsgálata, ezzel szemben kifejezetten az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik az, hogy az Alaptörvényben elismert és deklarált eljárási garanciákból fakadó minimumot a bíróságoktól számon kérje.
- [28] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres ügyben a bíróságnak az indítványozó erre vonatkozó petítuma alapján arról kellett döntenie, hogy többlehasználati díj megfizetése iránti igénye megalapozott-e vagy sem. Az Alkotmánybíróság kizárólag eljárási, proceszuális szempontból tekintve megállapította, hogy az ügyben eljárást

bíróságok érthető és világos okfejtéssel, nyomon követhető következtetések láncolatával, az ügyben releváns jogszabályok alkalmazásával és a szükséges mélységű indokolással támasztották alá azt, hogy miért jutottak az ítélet szerinti, az indítványozó keresetét alaptalannak ítéelő döntésre.

- [29] Ennek keretében részletesen számot adtak – a vonatkozó, alkalmazott jogszabályok és bírói gyakorlat ismertetésén túl – a jogvita eldöntése során figyelembe vett szempontokról és következtetésekről, így – egyebek mellett – arról, hogy *a)* meghatározó jelentőséget tulajdonítottak annak a ténynek, hogy az indítványozó a szóban forgó ingatlanon végrehajtási árverés során, lakottan szerzett tulajdoni illetőséget, *b)* rámutattak arra, hogy az indítványozó a tulajdoni hányadnak ezzel a feltétellel való megvásárlásával a korábbi tulajdonostárs jogi és tényleges helyzetébe helyébe lépett, *c)* megállapították, hogy ennek megfelelően a tulajdoni hányad megszerzését követően a felek egymás közti kapcsolatára nézve a Ptk.-nak a közös tulajdonra vonatkozó szabályait tartják alkalmazandónak, *d)* tényként rögzítették továbbá, hogy a peres felek között a perbeli ingatlanra vonatkozóan nem jött létre a használat tényleges megosztására vonatkozó megállapodás, és ilyen használati rendet bíróság sem határozott meg a felek erre irányuló kérelmének hiányában, *e)* ennek eredményeként pedig nem állt rendelkezésre olyan viszonyítási pont, amelyhez képest „többlethasználatról”, azaz a feleket egyébként megillető mértéket meghaladó nagyságú használatról lehetne beszélni, azaz *f)* ebből a rendezetlen helyzetből fakadóan értelmezhetetlen és fogalmilag kizárt többlethasználatról, illetve ennek pénzügyi ellenértékéről, „kompenzálásáról” beszélni, főként azt megítélni.
- [30] Az ügyben eljáró bíróságok tehát a jogvita mikénti eldöntése szempontjából lényeges kérdésekben állást foglaltak, a figyelembe vett szempontokról számot adtak, következtetéseiket kellő mélységben indokolták, az irányadó jogszabályokat ismertették és alkalmazták, a másodfokon eljáró bíróság pedig a jogvitát jogerősen eldöntötte.
- [31] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben emlékeztet az arra vonatkozó gyakorlatára is, amely szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutat arra is, hogy döntése meghozatalakor nem vizsgálta a támadott ítéletek indokolásában megjelölt bizonyítékok, érvek megalapozottságát, mint ahogyan azt sem, hogy „a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [32] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítéletek kapcsán nem volt feltárható olyan – esetlegesen az alkotmányosság szintjét elérő – jogértelmezési, jogalkalmazási hiba vagy hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását és a támadott döntések alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének a szükségességét megalapozottan felvethette volna.
- [33] Az Alkotmánybíróság végezetül rámutat még arra is, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó a rá nézve hátrányos, de kereseti kérelmének valamennyi elemére, felvetésére választ adó, továbbá a megfelelő, a szükséges és elégséges mélységű indokolással ellátott bírósági döntést, illetve annak érvelését tévesnek vagy vitathatónak tartja, vagy az számára elfogadhatatlan, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására sem.
- [34] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány a fentiek szerint nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre sem, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. december 12.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1409/2023.

